

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

4 juli 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosten die nieuwe decreten, wetten en reglementen voor de scholen en de ouders genereren

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de niet-goedkeuring van het ontwerp van onderwijsdecreet XIV

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het functioneren van de vervangingspools

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dotatie aan de Vlerick Management School

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de oprichting van een Commissie Zorgvuldig Bestuur

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de stages en de lerarenopleiding

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het beleid van het departement Onderwijs met betrekking tot jobstudenten

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onduidelijkheden bij de uitvoering van onderwijsdecreet XIII

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het cultureel leerkrachtenpaspoort

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 4 juli 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Lucien Suyckens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.31 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosten die nieuwe decreten, wetten en reglementen voor de scholen en de ouders genereren

De voorzitter : Aan de orde de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de kosten die nieuwe decreten, wetten en reglementen voor de scholen en de ouders genereren.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik ben geïntrigeerd door een nota van de onderwijsraad uit Antwerpen aan het schepencollege en de minister van Onderwijs. Daarin werd een overzicht gemaakt van de meeruitgaven voor scholen. Die hadden betrekking op de auteurswet, het verplicht sorteren en laten afvoeren van afval, brandveiligheid en het invoeren van een extra belasting op het lozen van afvalwater. De scholen genieten in principe een vrijstelling van onroerende voorheffing, maar het kadaster lijkt daar anders over te denken. Zo zou een vrijstelling voor een turnzaal die wordt verhuurd, verloren gaan. Dan is er het leenrecht. Bij het uitlenen van boeken zou een vergoeding aan de auteur moeten worden betaald. Er zijn de kosten voor het informatiseren van de schooladministratie. Dat is toch een lange reeks.

Mevrouw de minister, wat zijn de bepalingen, die sinds het begin van deze legislatuur werden ingevoerd, en die leiden tot een meerkost voor de scholen en de ouders ? Kunt u die meerkost opdelen in

ASO, TSO en BSO ? Wat hebt u zelf ondernomen om die kosten te drukken ? Welke onderhandelingen hebt u gevoerd om eventueel vrijstellingen te bekomen ? Moet het onderwijs voor een aantal van die verplichtingen geen vrijstelling bekomen ? Dat zou al heel wat druk op de werkingsmiddelen wegnemen. Hoe verhoudt zich dat ten aanzien van de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs, die we toch nastreven ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal daar vrij algemeen op antwoorden. Als er meer details nodig zijn over een of ander, dan kan dat afzonderlijk worden opgevraagd.

Mijnheer Martens, in uw vragen kunnen twee afzonderlijke aspecten onderscheiden worden. Enerzijds wilt u een overzicht van de kosten voor scholen, voortvloeiend uit de nieuwe regelgeving. Anderzijds hebben uw vragen betrekking op de kosten die door de scholen aan de ouders worden doorgerekend.

Wat de kostengenererende regelgeving betreft, is het wetgevend kader dat verplichtingen oplegt aan scholen uit het leerplichtonderwijs, enorm breed en divers. Scholen vallen immers niet enkel onder het toepassingsgebied van de onderwijskundige regelgeving, maar kunnen ook onder het toepassingsgebied vallen van de meest diverse beleidsdomeinen zoals milieu en volksgezondheid. Die regelgeving kan zowel op Vlaams als op federaal niveau worden uitgevaardigd. Soms komen daar elementen van de lokale overheid bij. Bovendien hebben de scholen een grote mate van autonomie over de wijze waarop ze aan wettelijke verplichtingen voldoen en de manier waarop ze hiervoor uitgaven plannen en doen.

Vanderpoorten

In de toekomst zal voor het gehele leerplichtonderwijs de economische boekhouding worden ingevoerd. Binnen deze boekhouding zal een analytisch onderdeel worden ontwikkeld. Daarmee krijgen de scholen en de overheid een inzicht in hun middenbesteding en uitgavenpatroon volgens algemeen geldende economische principes. De overheid krijgt de mogelijkheid hieruit beleidsconclusies te trekken. Toch zal het met de economische boekhouding evenmin mogelijk zijn om de meerkosten, voortvloeiend uit wettelijke verplichtingen, procentueel uit te drukken. Responsabilisering, autonomie van de instellingen, scholengroepen of gemeenschappen en de toekenning van werkingsmiddelen via enveloppenfinanciering blijven immers de uitgangspunten van het beleid. Een gedetailleerde verantwoording van de uitgavenposten is daarbij geen optie.

– *De heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Wat de doorrekening van kosten aan de ouders betreft, beschikken we over algemene cijfermatige gegevens op basis van twee projecten in het kader van het OBPWO, 97.07 'Studiekosten in het basisonderwijs' en 98.05 'Studiekosten in het secundair onderwijs', beide gevoerd onder leiding van professor Nicaise van de KU Leuven.

Uit dit onderzoek blijkt dat wat het basisonderwijs betreft voor het schooljaar 1998-1999 de gemiddelde studiekosten 297,74 euro bedroegen. Voor de lagere school bedroeg het gemiddelde 350,97 euro. Dit laatste bedrag varieerde nogal naargelang van het leerjaar. Voor het secundair onderwijs stelden de onderzoekers vast dat de gemiddelde studiekost per leerling voor het schooljaar 1999-2000, 846,85 euro bedroeg. Dit bedrag is evenwel een gemiddelde, dat moeilijk interpreteerbaar blijft omdat de standaardafwijking erg groot is. Een en ander moet overigens worden genuanceerd. Ook de vervoerkosten naar de school werden in deze berekeningen meegeteld. Vooral voor de vervoerkosten in het basisonderwijs zijn de ouders dikwijls een van de verantwoordelijken.

Verder wil ik wijzen op de manier waarop in de recente onderwijswetgeving enkele principes inzake zorgvuldig bestuur met betrekking tot de kosten gestalte hebben gekregen. Voor het basisonderwijs werd recentelijk artikel 27 van het decreet basisonderwijs gewijzigd door onderwijsdecreet XIII, waardoor het een meer expliciete invulling geeft aan de principes inzake kosteloosheid die vastge-

legd zijn in internationale verdragen en de Belgische Grondwet.

Basisonderwijs moet voor iedereen gratis toegankelijk zijn. Aan ouders die hun kind in een basisschool inschrijven, mag geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Activiteiten of schoolbenodigdheden die noodzakelijk zijn voor het bereiken van een eindterm of het nastreven van een ontwikkelingsdoel moeten gratis zijn voor de leerlingen. Zo heeft bijvoorbeeld elke leerling lager onderwijs recht op één schooljaar gratis zwemmen. Daarvoor konden de scholen putten uit een budget van 9,89 miljoen euro dat in 2000 werd voorzien voor het schoolzwemmen en beleidsondersteuning.

Vanaf het schooljaar 2002-2003 moet voor het basisonderwijs de bijdrageregeling via het schoolreglement aan de ouders kenbaar worden gemaakt. Het is de bedoeling dat op basis van de gegevens in het schoolreglement, de ouders een inschatting kunnen maken van de grootte van de jaarlijkse bedragen die kunnen worden gevraagd, zodat ze in de loop van het schooljaar niet voor verrassingen komen te staan. Binnen het overleg in de participatieraad of schoolraad wordt er ook een gedifferentieerde regeling uitgewerkt voor minder gegoede ouders. Deze afwijking op de bijdrageregeling wordt eveneens in het schoolreglement opgenomen.

Wat het secundair onderwijs betreft, vertalen internationale verdragen en de Belgische Grondwet het beginsel van de kosteloosheid door het verbieden van een direct of indirect inschrijvingsgeld in de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde scholen voor voltijds of deeltijds onderwijs. In het secundair onderwijs bestaat er dus geen absolute kosteloosheid. Voor bepaalde onderwijsactiviteiten en voor didactisch materiaal mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend.

Het onderwijsdecreet XIII bepaalt voor het secundair onderwijs dat vanaf het schooljaar 2002-2003 aan 2 bijkomende voorwaarden moet worden voldaan. De lijst van de bijdragen die aan ouders en meerderjarige leerlingen worden gevraagd, evenals de afwijkingen op deze bijdrageregeling kan pas door de inrichtende macht worden vastgelegd na overleg binnen de schoolraad of participatieraad. Onder afwijkingen worden specifieke maatregelen of tegemoetkomingen verstaan voor financieel minder begoede gezinnen. De bijdrageregeling moet uiterlijk bij het begin van het schooljaar schriftelijk aan de belanghebbenden worden mee-

Vanderpoorten

gedeeld. Het schoolreglement is hiervoor allicht het meest aangewezen instrument.

Over het algemeen worden de werkmiddelen, die aan scholen worden toegekend en de eventuele verhoging daarvan, niet gelinkt aan meerkosten die voortvloeien uit nieuwe wettelijke verplichtingen. In 1998 werd wel een gefaseerde verhoging van de werkmiddelen ingevoerd, die autonoom door de scholen kunnen worden besteed.

In het basisonderwijs worden de middelen tussen 1998 en 2006 verhoogd met 86 miljoen euro. Hierdoor wordt de indexverhouding van de middelen per leerling tussen het gemeenschaps- en gesubsidieerd onderwijs, omgebogen van respectievelijk 100 tegenover 32 in 1996, naar 100 tegenover 76. De werkmiddelen voor het gesubsidieerd secundair onderwijs worden eveneens verhoogd, overeenkomstig een percentueel groeipad, van 100 tegenover 55 in 1999, naar 100 tegenover 76 in 2007. Dat zijn echter geen nieuwe elementen.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Het zou nuttig zijn om het werk van de onderwijsraad in Antwerpen te toetsen op zijn juistheid. De bijkomende verplichtingen van het onderwijs werden zo goed mogelijk geïnventariseerd. Mevrouw de minister, hoe kijkt u tegen dit rapport aan ? In welke mate klopt dat cijfermateriaal ?

De toename van de middelen gebeurt sinds 1998 autonoom. In feite nemen de middelen af. Meestal gaat het om middelen die niet naar onderwijs gaan, maar naar andere sectoren of andere beleidsniveaus. Mevrouw de minister, het kan dus gebeuren dat u een bijkomende inspanning doet, maar dat alleen de federale overheid er beter van wordt. Dat is pijnlijk. We hebben dat in met Cultuur ook meegemaakt. Bepaalde inspanningen voor bepaalde beleidslijnen in Cultuur waren in feite een subsidiëring van de federale overheid, en kwamen maar in mindere mate aan de sector ten goede.

Mevrouw de minister, ik durf verwachten dat u ook waakzaam bent over wat uw collega's in de Vlaamse regering en uw collega's in de federale regering doen. Ik hoop dat u uw opdracht niet alleen verticaal begrijpt, maar ook horizontaal, en dat u nagaat of er geen protocol kan worden afgesproken dat, als er nieuwe kosten zijn, het onderwijs geniet van een verlaagde bijdrage of zelfs een vrijstelling. Op die manier kunnen de middelen van het onderwijs

worden vrijgehouden, en valoriseert u uw eigen inspanningen in uitvoering van de beleidslijn die in de vorige regering is uitgezet.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de niet-goedkeuring van het ontwerp van onderwijsdecreet XIV

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de niet-goedkeuring van het ontwerp van onderwijsdecreet XIV.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, in het kader van de vraag van mevrouw Heeren omtrent kinderpsychiatrie verwees u al naar onderwijsdecreet XIV. Ander element in dat ontwerp van decreet is de nieuwe opbouw in het BuSO, dat normaal op 1 september zou moeten ingaan. Dat zijn maar enkele voorbeelden.

Er worden in dit parlement vaak verzameldecreten op de valreep goedgekeurd en dat brengt voor de scholen grote problemen mee. Alles wat na 15 juni aan de scholen wordt meegedeeld, stelt hen voor grote problemen bij de organisatie van het volgende schooljaar. Ook nu hebben we weer datzelfde probleem. Het advies van de Raad van State omtrent het ontwerp van decreet is op bepaalde punten negatief. U hebt bijvoorbeeld geopteerd om twee soorten bepalingen op te nemen. De voorzitter van de commissie heeft u daarover trouwens een brief geschreven. Enkele substantiële bepalingen zijn niet zomaar op de vooravond van een nieuw schooljaar door te praten. De vraag is dan ook of de scholen genoeg rechtszekerheid en duidelijkheid hebben.

Mevrouw de minister, kunt u me een inventaris geven van de bepalingen in onderwijsdecreet XIV die op 1 september zullen ingaan ? Ik ga er dan wel van uit dat het parlement dit ontwerp van decreet zal goedkeuren. Tot nu toe ontbreekt elke wettelijke basis van de bepalingen. U kunt hoogstens omzendbrieven rondsturen. Welke bepalingen kunnen met terugwerkende kracht worden goedgekeurd ? Hoe zult u de verwarring en rechtsonzekerheid die

Martens

op het terrein dreigt, rechtsgeldig ondervangen ? Hoe verzoent u een vrijmoedige aankondiging van de te verwachten maatregelen met de feitelijkheid dat die sowieso niet meer voor het reces zullen worden goedgekeurd ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, het ontwerp van decreet voorziet in een aantal begunstigende maatregelen voor het onderwijs. Het regelt de toekenning van middelen voor de informatisering van het onderwijs en voor de aanwerving van ICT-coördinatoren. Er is de verhoging van de enveloppe van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie. Het schept verder een kader voor de toekenning van middelen om onderwijs te organiseren in de zogenaamde K-diensten en het uittekenen van een decretaal kader voor de TUL.

Het ontwerp van decreet zet daarenboven een aantal technische mankementen in de onderwijsregeling eindelijk recht. Belangrijk daarbij is onder meer dat de geldelijke en administratieve rechtspositie van de personeelsleden van de kinderdagverblijven van het tweetalig hoofdstedelijk gebied Brussel duidelijk wordt geregeld.

Het ontwerp van decreet bevat nog bepalingen die uitvoering geven aan de onderwijs-CAO VI. Ik som de voornaamste op. Ten eerste, de reductie van het aantal organiseerbare plage-uren op het niveau van de scholengemeenschap, wat al sinds het schooljaar 2001-2002 bij omzendbrief was meege-deeld. Ten tweede, een vereenvoudigd systeem op de vaststelling van het ondersteunend personeelskader in het secundair onderwijs. Dit systeem dat een belangrijk deel inneemt van het onderwijsdecreet, wordt reeds in de scholen toegepast. Ten derde, extra uren-leerkracht op het niveau van de scholengemeenschappen. Ten vierde, de verhoging van de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs wat al in de begroting werd geregeld.

Het ontwerp van decreet voorziet ten slotte in een aantal technische verbeteringen aan de bestaande regelgeving, die geen inhoudelijke gevolgen met zich meebrengen. De geciteerde maatregelen treden principieel in werking op 1 september 2002. Enkele ervan treden eerder in werking ter wille van de afstemming op CAO VI. Aangezien deze maatregelen gunstig zijn voor het onderwijsveld, is retroactiviteit zeker verdedigbaar.

Het onderwijsdecreet bevat ook een aantal nieuwe concepten. Ik denk aan bepalingen inzake het open karakter van officiële gesubsidieerde scholen, bepalingen die de eindtermen in het basis- en volwassenenonderwijs afstemmen op het themadecreet, de invoering van de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur in het basis- en deeltijds kunstonderwijs.

Eveneens worden een aantal onbedoelde gebruiken van bestaande onderwijsregelgeving verhindert. Ik denk daarbij aan de zogenaamde fusiepremie. Deze zal niet meer worden toegekend als een vrijwillige fusie een gelijkblijvend aantal scholen oplevert. Ik denk ook aan de mogelijkheid om de forse aangroei van het lestijdenpakket in het volwassenenonderwijs ten gevolge van nieuwe programmaties te beheersen. Deze vernieuwingen en rationalisaties treden slechts ten vroegste in werking vanaf 1 september 2003. Op die manier kunnen scholen zich op één en ander voorbereiden. Dat is een uitdrukkelijke optie geweest.

De begunstigende maatregelen zullen nog voor het begin van het nieuwe schooljaar bij omzendbrief worden aangekondigd, zodat de scholen duidelijkheid krijgen over de organisatie van het schooljaar 2002-2003. Ik ben daar ook niet gelukkig mee, laat dat duidelijk zijn. In het verleden heb ik me ook vaak druk gemaakt over het feit dat dit op dergelijke manier gebeurde. Maar alles is beter dan de scholen een jaar te laten wachten op extra middelen. Voor wat betreft de bepalingen inzake ICT-coördinatie wordt voor één schooljaar gewerkt met een besluit in het kader van de regelgeving op tijdelijke projecten.

De omzendbrieven die zullen worden verstuurd, zullen overeenkomstig de geploegenheden worden besproken met de syndicale organisaties en de vertegenwoordigers van schoolbesturen en in de Vlaamse regering. Dat is voor een groot gedeelte ook al gebeurd. Heel wat omzendbrieven zullen de scholen bereiken voor 6 juli. De anderen zullen worden verstuurd tegen 15 augustus. Op die manier wordt het wat gespreid. Heel veel van die zaken zijn ook besproken tijdens de 'ronde van Vlaanderen'. Een deel van de bepalingen voor het basisonderwijs zijn in de laatste weken van juni nog eens herhaald door mijn administratie Basisonderwijs. Er waren toen al een aantal omzendbrieven aangekomen. Directies hebben in ruime mate de gelegenheid gekregen om zich te informeren en vragen te stellen. Ik herhaal dat dit ook voor mij niet de meest aangename manier van werken is.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, uw openhartigheid en deemoed siert u, maar dit is geen ordentelijk bestuur. U zegt dat deze zaken al werden besproken tijdens de 'ronde van Vlaanderen' en dat er omzendbrieven zullen worden verstuurd. Dat betwist ik niet. Het zou echter goed zijn om een engagement aan te gaan waarbij er na 15 mei geen nieuwe richtlijnen worden gegeven voor een volgend schooljaar. De scholen hebben sowieso al veel werk op het einde van een schooljaar. Ze moeten het schooljaar afsluiten, eventuele betwistingen oplossen, ouders ontvangen, leerlingen die minder goed scoorden begeleiden, enzovoort. Het is een intense periode. Daarnaast leven heel wat leerkrachten in onzekerheid omtrent het volgende schooljaar. Het is belangrijk te streven naar meer ordentelijk bestuur.

Ten tweede wil ik erop aandringen om een onderscheid te maken tussen de uitvoering van de CAO, technische mankementen en onbedoelde gebruiken enerzijds en nieuwe concepten anderzijds. Dat zijn totaal verschillende zaken. Ik begrijp dan ook niet goed dat die in één ontwerp van decreet zijn opgenomen. De nieuwe concepten raken vaak de grondslagen van het beleid. Het zou beter zijn ze in een apart decreet naar het parlement te brengen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het functioneren van de vervangingspools

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het functioneren van de vervangingspools.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de vervangingspools worden volgend schooljaar voor de derde keer georganiseerd. We hebben het idee van die pools altijd interessant gevonden. Bij de bespreking van de oorspronkelijke teksten en na het eerste jaar hebben we gewezen op een aantal structurele fouten of kinderziekten. Dat heeft geleid tot een herziening van het decreet.

De vraag is hoe de vervangingspools momenteel functioneren. In welke mate zijn de tekorten die in de aanloop naar het initieel decreet en bij een eerste evaluatie werden aangeklaagd, daadwerkelijk weggewerkt ? In welke mate wordt er gebruik gemaakt van de vervangingspools in het basisonderwijs en het secundair onderwijs van de verschillende netten ? Hebben de leerkrachten en de scholen zich geëngageerd ten aanzien van de vervangingspools ? Hoeveel kandidaten zijn er nuttig ingezet ? Hoeveel kandidaten hebben een werkelijke lesopdracht gekregen ?

Mevrouw de minister, uit de informatie waarover ik beschik, blijkt dat de participatie aan de vervangingspool erg verschilt van net tot net en van regio tot regio. Zijn daar verklaringen voor ? Wat denkt u te ondernemen om een betere algemene participatie te realiseren ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : De heer Martens vraagt hoeveel kandidaten er nuttig werden ingezet. Ik vraag me af hoeveel kandidaten niet konden worden ingezet en waarom.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Ik stel vast dat 7 van de 18 vragen bijna een verzameldecreet van vragen vormen van de heer Martens en zijn CD&V-vrienden. De vraag die de heer Moreau juist stelde, wou de heer Martens in oktober van dit jaar stellen.

De heer Luc Martens : Ik heb bovendien nog andere vragen die liggen te wachten. Door de strakke procedures van dit parlement hebben we het comfort dat we zoals een achterhaald type ambtenaar om 17 uur naar huis kunnen. Na 17 uur worden we een beetje zenuwachtig. Alles moet hier lang op voorhand worden aangekondigd. Als ik die vragen nu niet stel, kan ik ze pas in oktober stellen en dan zijn ze achterhaald. De laatste parlementaire vragen moesten 4 weken voor het zomerreces worden ingediend. Dat is een rigiditeit die we graag koesteren, omdat ze ons een excuus geeft om vroeger af te haken.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de doelstelling van de vervangingspool is de verbetering van de arbeidsomstandigheden van de leerkrachten die als vervanger aan het werk zijn, door hen zekerheid van werk en inkomen te bieden gedurende een volledig schooljaar. Deze verbeterde arbeidsvoorwaarden moeten de start van een onderwijsloopbaan aantrekkelijk

Vanderpoorten

ker maken. Bovendien zijn ze bedoeld om meer leerkrachten in het onderwijs te houden en om meer mensen aan te trekken tot het lerarenberoep. Het is bovendien de bedoeling dat vraag en aanbod in de vervangingspool beter op elkaar worden afgestemd, zodat scholen minder moeite hebben om vervangers te vinden.

Onmiddellijk na de start was het echter al duidelijk dat de vervangingspool een aantal tekorten vertoonde. Daarom heb ik reeds na het eerste werkingsjaar van de vervangingspool de opdracht gegeven de pool te evalueren en grondig bij te sturen. Om de vervangingspool zoveel mogelijk af te stemmen op de zorgen en behoeften van de onderwijswereld, heb ik participerende schooldirecties bij de evaluatie betrokken. Ook poolleerkrachten, het departement Onderwijs, de VDAB en de commissie die de vervangingspool begeleidt en waarin de verschillende geledingen van het onderwijsveld, namelijk de vakbonden en de inrichtende machten, zijn vertegenwoordigd, werden daarbij betrokken. Hierover hebben we in de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid uitvoerig gedebatteerd.

De aanpassingen die werden voorgesteld, moesten de vervangingspool vlotter maken door de kinderziektes te verhelpen en zo een efficiënter systeem te creëren dat scholen ondersteunt bij het zoeken naar vervangers.

De voorgestelde decreetswijzigingen met betrekking tot de vervangingspool, beoogden de creatie van een vlotter werkende vervangingspool door van bij het begin te focussen op de eigenlijke doelgroep. De volgende maatregelen moesten daarvoor zorgen : een latere ingangsdatum van de vervangingspool, een betere controle op het voorrangrecht als opnamecriterium voor de vervangingspool en de afschaffing van de regel dat het voorrangrecht maar kan worden behouden mits kandidaatstelling voor de vervangingspool.

Het effect van de maatregelen kan worden opgevolgd aan de hand van het aantal reëel beschikbare kandidaten in de vervangingspool ten opzichte van het totaal aantal opgenomen – en dus ‘bruikbare’ – kandidaten. In het schooljaar 2001-2002 was slechts 19 percent van de kandidaten geldig. In het schooljaar 2002-2003 was dat 60 percent.

Een kwaliteitsvollere vervangingspool die wordt opgevuld met leerkrachten van wie bekwaamheid beter aansluit bij de vervangingsbehoeften van de

aangesloten scholen, wordt beoogd via voorrang voor kandidaten die beschikken over het vereiste bekwaamheidsbewijs en via een grotere verantwoordelijkheid voor scholengemeenschappen, scholengroepen en inrichtende machten om leerkrachten buiten het vereiste bekwaamheidsbewijs op te nemen in de pool.

Het effect van deze maatregelen is meetbaar aan de hand van het profiel van de opgenomen kandidaten op basis van het bekwaamheidsbewijs en de inzetbaarheid. Tijdens het schooljaar 2000-2001 werd de helft van de opgenomen kandidaten ingezet zonder vereist bekwaamheidsbewijs. Tijdens het schooljaar 2001-2002 beschikte 81 percent van de opgenomen kandidaten over het vereiste bekwaamheidsbewijs voor de vacature waarvoor ze werden opgenomen. De globale inzetbaarheidsgraad is in het basisonderwijs met 3 percent en in het secundair onderwijs met 10 percent gestegen.

De vervangingspool zou aantrekkelijker moeten zijn voor de participerende scholen. De strategische doelstelling van de vervangingspool kan immers maar worden gerealiseerd als voldoende scholen zich in de vervangingspool inschrijven. Hiervoor werden eveneens maatregelen gepland. Zo kreeg het lokale niveau een grotere verantwoordelijkheid bij de invulling van de vervangingspool en bij de toewijzing van de opgenomen kandidaten aan een ankerschool. Dat laatste gebeurt voortaan zonder tussenkomst van de VDAB. De scholen vonden het principieel erg belangrijk dat ze niet langer zouden worden verplicht om poolleerkrachten te selecteren wanneer dat zou leiden tot een pedagogisch onverantwoorde opsplitsing van opdrachten.

Even principieel was de bepaling dat scholen nu ook niet langer leerkrachten zouden moeten aanstellen die in het verleden werden ontslagen wegens dringende redenen of omwille van een negatieve evaluatie. Bovendien zouden de scholen in de toekomst ook een appreciatierecht kunnen laten gelden voor korte reglementaire vervangingen. Dat wil zeggen dat ze een poolleerkracht kunnen weigeren voor een vervanging, zelfs om andere redenen dan de weigeringsgronden waarin het decreet van 8 juni 2000 houdende dringende maatregelen betreffende het lerarenambt voorziet. Hieraan is wel een motiveringsplicht en een opvolging gekoppeld.

De interferentie tussen de regels van het decreet op de rechtspositie en de regels van de vervangingspool werd volledig uitgeklaard, zodat scholen in alle duidelijkheid interimarissen kunnen aanstel-

Vanderpoorten

len. Uiteraard moest een vlotter werkende en kwaliteitsvollere vervangingspool ook bijdragen tot een grotere aantrekkelijkheid.

Of de vervangingspool door de voorgestelde maatregelen aantrekkelijker is geworden voor de scholen, kan maar worden ingeschat nadat het vernieuwde systeem enige tijd in werking is. Via diverse formele en informele communicatiekanalen hebben het departement Onderwijs en de VDAB de tevredenheid opgevolgd. Onder andere door de begeleidingscommissie werd de vervangingspool in 2001-2002 geëvalueerd. Die commissie komt tot de conclusie dat de aanpassingen die werden aangebracht aan het decreet, en de vernieuwde organisatorische aanpak de beoogde effecten hebben bereikt.

De uiteindelijke toetssteen van de herziening van de vervangingspool, is het aantal scholen dat na een tweede werkingsjaar heeft besloten om in de vervangingspool te stappen of te blijven. Zoals blijkt uit de cijfers, is het totaal aantal scholen dat van de vervangingspool gebruik zal maken vanaf schooljaar 2002-2003, nog met 3 percent gestegen.

Hoeveel basis- en secundaire scholen namen per net deel aan de vervangingspool tijdens het schooljaar 2000-2001 ? Het gemeenschapsonderwijs was goed vertegenwoordigd tijdens het schooljaar 2000-2001. Het secundair onderwijs van dat net was voor 100 percent vertegenwoordigd en het basisonderwijs van datzelfde net voor 99,7percent. Het officieel basisonderwijs was tijdens het schooljaar 2000-2001 voor 88,4 percent vertegenwoordigd. Dat percentage bedraagt nu 89 percent. Het officieel secundair onderwijs was tijdens het schooljaar 2000-2001 voor 97,1 percent vertegenwoordigd, en nu voor 99 percent.

De spectaculairste evolutie vinden we in het vrij onderwijs. Tijdens het schooljaar 2000-2001 was het secundair onderwijs van dat net vertegenwoordigd voor 38,8 percent. Tijdens het schooljaar 2001-2002 was het vertegenwoordigd voor 98 percent. Dat zal ook het geval zijn tijdens het schooljaar 2002-2003. Voor het vrij basisonderwijs stellen we een evolutie vast van 17 percent tijdens het schooljaar 2000-2001 tot 25 percent tijdens het schooljaar 2001-2002. Voor het schooljaar 2002-2003 zal dat percentage 30 percent bedragen. Globaal is er dus een evolutie vast te stellen van 49,7 percent van de scholen tijdens het schooljaar 2000-2001 over 64 percent tijdens het schooljaar 2001-2002 tot 67 percent tijdens het schooljaar 2002-2003.

Hoeveel leerkrachten schreven zich tijdens de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 in voor de vervangingspool ? Het aantal kandidaten die op een geldige manier kandideerden tijdens het schooljaar 2001-2002, bedraagt in het totaal 4.916. Voor het schooljaar 2000-2001 bestond voor voorrangsgerechtigde leerkrachten nog de verplichting om zich kandidaat te stellen voor de pool als ze hun recht op voorrang niet wilden verliezen. Dat leverde veel oneigenlijke kandidaten op, zodat de vergelijking met het aantal kandidaten van toen niet relevant is.

Hoeveel kandidaten konden nuttig worden ingezet ? Van de 4.916 kandidaten tijdens het schooljaar 2001-2002 werden er 2.927 – dat is 59 percent – geselecteerd en effectief verankerd aan een ankerschool. Dat komt overeen met 2.304 voltijdse equivalenten. Ook hier geldt dat een vergelijking met het voorgaande schooljaar moeilijk opgaat omwille van de zojuist vermelde reden.

Hoeveel lesuren werden gemiddeld gepresteerd per ingezette leerkracht ? Om deze vraag te beantwoorden is per dag berekend voor welk percentage de ankeropdracht wordt ingevuld door een effectieve poolopdracht. Vervolgens is het gemiddelde van deze dagelijkse invullingen berekend. Er wordt rekening gehouden met alle stamboeknummers die deel uitmaken van de vervangingspool. Voor het basisonderwijs komen we tot een percentage van 56,7 percent voor het schooljaar 2000-2001 en tot een percentage van 59,4 percent voor het schooljaar 2001-2002. Voor het secundair onderwijs zijn de percentages respectievelijk 56 percent en 65,7 percent.

De cijfers over de participatie van de scholen per net, per niveau en per regio liggen eigenlijk allemaal tamelijk hoog. Voor het gemeenschapsonderwijs liggen de percentages rond de 100 percent. Dat is ook het geval voor het secundair gemeenschapsonderwijs. Ook het officieel onderwijs scoort vrij hoog, al liggen de percentages in Vlaams-Brabant, Limburg en West-Vlaanderen iets lager. Voor het officieel secundair onderwijs liggen de percentages ook tegen de 100 percent. Voor het vrij onderwijs zijn er geen problemen in het secundair onderwijs, maar wel in het basisonderwijs. De deelname van het vrij basisonderwijs bedraagt 23 percent in Antwerpen, 57 percent in Vlaams-Brabant, 49 percent in Limburg, 25 percent in West-Vlaanderen en 8 percent in Oost-Vlaanderen. Voor Brussel is het percentage 76 percent.

Als er sprake kan zijn van ongelijke participatie, dan doet die zich vooral voor in het basisonderwijs van het vrij gesubsidieerd onderwijs. Sinds het

Vanderpoorten

schooljaar 2001-2002 is er binnen het secundair onderwijs geen sprake meer van een ongelijke participatie per net. Ook de participatie per regio kan niet volledig als ongelijk worden beschouwd, zeker niet wat het secundair onderwijs betreft. Hier is een en ander uiteraard verbonden met de aanwezigheid van scholen over de verschillende netten en niveaus heen, maar dat is uiteraard logisch.

Wat kunnen we hieraan doen om een grotere en meer gelijkmatige participatie te bekomen? Zoals blijkt uit de cijfers, is er in se enkel nog een probleem in het gesubsidieerd vrij basisonderwijs.

Ongetwijfeld heeft dit te maken met het ontbreken van formele samenwerkingsverbanden van vrije basisscholen, waaraan ingevolge het gewijzigde decreet belangrijke bevoegdheden worden toegekend. Scholengemeenschappen, scholengroepen en schoolbesturen hebben inzake voordracht en verankering van poolleden een belangrijke impact gekregen. Deze impact is groter naarmate de schaal waarin deze entiteiten opereren, omvangrijker is.

U weet dat ik, in het kader van een hertekend onderwijslandschap voor het basisonderwijs, vanaf 2003-2004 de samenwerking binnen het basisonderwijs wil ondersteunen en stimuleren. Ook de vervangingspool zal dan een belangrijke toegevoegde waarde zijn voor scholen die samenwerken.

Vermits de schoolbesturen autonoom beslissen over de deelname aan de vervangingspool, is het mij niet duidelijk waarom de participatiegraad in de verschillende provincies niet gelijk is. Ik herinner u eraan dat ook bij de start van de vervangingspool de deelname van het gesubsidieerd vrij onderwijs sterk varieerde van provincie tot provincie. Op dat ogenblik was deze ongelijke participatie mijns inziens ingegeven door de manier waarop bepaalde koepelorganisaties en overheden zich positioneerden tegenover de vervangingspool.

Ik wil nogmaals herhalen dat er wat het secundair onderwijs betreft zeker een evolutie is geweest. Wat het basisonderwijs betreft, is het niet voor alle netten even duidelijk.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik wil enkel terugkomen op het laatste puntje. Het is op zich natuurlijk een beetje jammer – en dat is dan nog zacht uitgedrukt – dat er nog steeds problemen zijn bij het vrij basisonderwijs. Ik denk dat die pro-

blemen, in tegenstelling tot wat u zelf zegt, niet zozeer te maken hebben met samenwerkingsverbanden tussen de vrije basisscholen. Ik zie niet in wat dat daarmee te maken heeft.

Zelf denk ik dat het vooral te maken heeft met een verschil in cultuur tussen de provincies. Op het vlak van het vrij onderwijs bestaan er tussen de provincies grote verschillen in bedrijfscultuur. Anderzijds zijn er ook verschillen tussen de netten, die te maken hebben met de wijze waarop men begeleidt, de mensen die worden begeleid en dergelijke. Dat maakt ook deel uit van die cultuur.

Ik denk dat de problemen ook te maken hebben met het feit dat men in het basisonderwijs, ook na de wijzigingen, het gevoel had niet voluit te worden betrokken. Er was ook een te grote stijlbreuk met het oude systeem, waar men de toewijzing op een andere manier had georganiseerd, namelijk op vrijwillige basis. Voor het basisonderwijs functioneerde dat systeem vrij goed, en die vervangingspools hebben aan die manier van werken een einde gesteld.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik denk niet dat het te maken heeft met te weinig betrokkenheid. Er zijn daarover, zoals u weet, veel gesprekken geweest. Op een bepaald moment waren er inderdaad meningsverschillen over de manier van groeperen en dergelijke, en daarmee zal het waarschijnlijk te maken hebben. Dat is de reden waarom ik zeg dat het misschien met samenwerking te maken heeft. Misschien heeft het niet te maken met samenwerking als dusdanig, maar wel met georganiseerde samenwerking vanuit netten. Dat is een meningsverschil dat er op een bepaald moment is geweest. Als er op het vlak van het basisonderwijs een en ander evolueert, denk ik dat de pool misschien meer kansen kan krijgen, maar dat moeten we natuurlijk wel afwachten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dotatie aan de Vlerick Management School

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dotatie aan de Vlerick Management School.

Voorzitter

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de Vlerick Management School in Gent kent een lange en interessante voorgeschiedenis. Er studeerden vele boeiende mensen die in heel wat Vlaamse bedrijven een nieuwe, frisse cultuur hebben binnengebracht. Mede daardoor heeft de school een competentie helpen ontwikkelen die belangrijk is geweest voor het bedrijfsleven.

De Vlerick Management School had nauwe banden met de Universiteit Gent. Nog onder minister van Onderwijs Vandenbossche werd een herschikking doorgevoerd, waardoor niet alleen de Universiteit Gent maar ook de Katholieke Universiteit Leuven werd betrokken bij die Vlerick Management School. Er werd afgesproken dat er een verhoging zou zijn van de dotatie met 20 miljoen frank.

Volgens de informatie die ik heb was er slechts een verhoging met 10 miljoen frank. De Vlerick Management School vraagt nog steeds dat u het engagement van uw voorganger zou honoreren. Als een school kwaliteit wil blijven garanderen, dan mag het budget toch zeker niet zakken. De algemene kosten van de Vlerick Leuven Gent Management School zijn in feite slechts in minimale mate toegewezen aan de MBA-programma's. Met andere woorden : de niet direct toewijsbare overheadkosten worden volledig door andere inkomsten gedekt.

Zoals u weet is het de bedoeling onderwijs te verschaffen van academisch niveau. Daarvoor moet er een nauwe band zijn met research, en daartoe lijken de middelen toch te ontbreken. Het is ook zo dat de lesbelasting van een voltijds docent op 240 uren ligt, wat naar Vlaamse normen en zeker naar internationale normen zeer hoog is. Wenst men de professoren op een goede manier in te zetten en alleen maar goede mensen aan te trekken, dan zou men die onderwijsbelasting moeten beperken tot maximum 150 tot 180 uren.

De school heeft tevens de opdracht om internationaal door te breken, maar ook dat vraagt uiteraard middelen. De school moet een docentenkorps kunnen aantrekken dat een internationaal profiel ontwikkelt, en dat heeft budgettaire consequenties. Bij de vastlegging van de wedde gaat men ervan uit dat de professoren ter beschikking worden gesteld door de twee peteruniversiteiten, maar in de praktijk is dat niet het geval. Veel van die professoren

werken deeltijds, en in de toekomst zullen ze ook meer voltijds actief zijn in dienst van de school. Dat brengt de verplichting met zich mee om in een aanvullende pensioenregeling te voorzien en leidt uiteraard ook tot een aanzienlijke verhoging van de patronale bijdrage. Met andere woorden : de school meent toch wel wat argumenten te hebben om erop te blijven aandringen dat haar middelen niet met 10 maar wel degelijk met 20 miljoen frank worden verhoogd.

Mevrouw de minister, bent u bereid het engagement van uw voorganger te honoreren ? Als dit niet het geval is, waarom niet ? Als dit wel het geval is, waarom hebt u dat ondertussen nog niet gedaan ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik heb spijtig genoeg de volledige vraagstelling van de heer Martens niet kunnen volgen, maar ik heb begrepen dat er in het verleden beloftes waren gedaan wat de financiering betreft. Ik zou het debat echter een beetje willen opentrekken en nadenken over de volgende vraag. Hoe ver kan de overheid gaan in het ondersteunen van initiatieven zoals de Vlerick Management School en andere, initiatieven die voortvloeien uit de zogenaamde VAO's en die zich eigenlijk op een niveau buiten de universiteiten bevinden ?

Als men bijvoorbeeld nagaat welke feitelijke opdrachten docenten er opnemen, merkt men dat scholen als deze veeleer te vergelijken zijn met de 'private schools' in Amerika. Op een bepaald ogenblik bereikt men die grens. Rector Oosterlinck heeft reeds een aantal keren een zeer fundamenteel punt aangehaald : hij wil dat er een minimumkwaliteitsniveau is, en daarvoor zal onder andere de accreditering van de BA/MA zorgen, maar er mag geen bovengrens zijn. Die bovengrens zal op een bepaald ogenblik niet alleen door de universiteiten als dusdanig, maar ook door een soort zelfstandige agentschappen worden waargenomen.

Ik ga even een ongezueten uitspraak doen over de Businessschool van de Universiteit van Maastricht : eigenlijk is die er voor de Chinezen. Hoe ver kan de overheid hierin gaan op een internationale markt ? Volgens mij is dat toch wel een fundamentele vraag, die indirect voortvloeit uit de vraagstelling van de heer Martens.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : De opmerking van de heer Van Baelen is heel interessant, maar daar gaat het op dit moment niet over. Hier gaat het erom dat er een belofte werd gedaan maar niet gehouden. Het is beter dat die twee verschillende zaken niet met elkaar worden verward.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Martens stelt dat mijn voorganger een dotatieverhoging van 496.000 euro zou hebben beloofd aan de Vlerick Management School. Deze verhoging was gekoppeld aan de integratie van de opleidingen van de KU Leuven in de ‘verzelfstandigde school voor management’. U weet dat subsidie-engagements alleen maar kunnen worden gehonoreerd binnen de perken van de budgettaire mogelijkheden.

In de initiële begroting 2002 werd de subsidie aan de Vlerick Management School met een bedrag van 248.000 euro, dus ongeveer 10 miljoen frank, verhoogd. De dotatieverhoging werd echter geheel afhankelijk gesteld van de herziening van de lopende beheersovereenkomst. Meer bepaald wordt er gevraagd de structurele samenwerking tussen enerzijds de Universiteit Gent en de KU Leuven en anderzijds de Vlerick Leuven Gent Management School nader uit te werken.

De verhoging van de dotatie wordt afhankelijk gesteld van een viertal punten. Een eerste punt is het versterken van de structurele samenwerking tussen de Vlerick Management School en de twee peteruniversiteiten, met het oog op het verwerven van een toonaangevende positie op de Europese onderwijsmarkt inzake managementopleidingen. Een tweede vereiste is duidelijke afspraken maken tussen de peteruniversiteiten en de Vlerick Management School over het opleidingsaanbod van de partners, in het bijzonder in het kader van de invoering van de BA- en MA-graden. Een derde voorwaarde is het opstellen van duidelijke procedures voor percentuele detachering van leden van het universitaire ZAP naar de ‘Vlerick Leuven Gent Management School’. Een vierde vereiste is de noodzaak te komen tot een duidelijke taakverdeling tussen de twee peteruniversiteiten en de ‘Vlerick Leuven Gent Management School’ inzake onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.

Wij hebben tot nu toe geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlerick Management School, de KU Leuven en de Universiteit Gent ontvangen. Op grond van een analyse van die nieu-

we samenwerkingsovereenkomst en de audit die nog moet worden uitgevoerd, zal worden nagegaan in welke mate een verdere verhoging van dotatie kan worden overwogen. In dat verband wil ik u ook wel wijzen op punt 2.4.3.2 van de beheersovereenkomst, dat uitdrukkelijk zegt dat de eindconclusies van de audit doorslaggevend zijn voor het verlengen of vernieuwen van de bestaande overeenkomst en de eventuele aanpassingen van de subsidies.

In de beheersovereenkomst werden echter geenszins afspraken gemaakt over de automatische verhoging van de dotatie wanneer het aantal studieplaatsen of de onderwijsactiviteiten zouden worden uitgebreid. Ik zeg dus niet dat er geen beloften waren gedaan, maar ze waren toch wel duidelijk gelinkt aan een aantal voorwaarden.

Het debat waarover de heer Van Baelen het had, is volgens mij een heel belangrijk en fundamenteel debat, dat zeker moet worden gevoerd in de rand van alles wat er op het vlak van het hoger onderwijs op stapel staat. We moeten inderdaad overwegen wat de taak van de overheid in deze is, welk kader daarvoor moet worden uitgetekend en wat de kwaliteitscontrole zal inhouden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank u voor dit antwoord, mevrouw de minister. Ik meen te hebben begrepen dat u de Vlerick Management School reeds in januari schriftelijk hebt herinnerd aan de vier voorwaarden die u daarnet hebt genoemd. Is daarop dan geen enkel antwoord gekomen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Bij mijn weten werd daarop gereageerd, maar niet in die mate dat het mij toelaat om verder te gaan.

De heer Luc Martens : Mag ik dan veronderstellen dat die engagements verder kunnen worden gehonoreerd wanneer de scholen op een overtuigende wijze aan de voorwaarden voldoen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Als aan de voorwaarden is voldaan, kan eventueel aan een verhoogde dotatie worden gedacht.

De heer Luc Martens : Binnen het kader van de budgettaire mogelijkheden begrijp ik dat wel, maar het creëert wel een grote onzekerheid. Ik herinner me de moeizame discussie daarover in de vorige regering. Er was toen een duidelijk engagement van uw voorganger. De betrokken instelling moet de juiste omstandigheden waarmaken.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik begrijp niet dat er op die vragen, die in januari gesteld zijn, nog geen eenduidig antwoord is gekomen. Het is belangrijk dat we de discussie voeren in het kader van het BA/MA-decreet, al heeft dat er niet onmiddellijk mee te maken. Andere universiteiten overwegen op dit ogenblik om managementscholen op te starten. Vlaanderen is een provincie in vergelijking met sommige Europese regio's. Het is nuttig om ter ondersteuning van het economisch weefsel en het bedrijfmanagement, een aantal opleidingen op dat niveau te hebben. Ik zou het betreuren als we straks in Limburg zo'n opleiding zouden krijgen, al dan niet gefinancierd met overheidsmiddelen.

Destijds is het werkterrein van Vlerick terecht opengetrokken van Gent naar Leuven. Ik verneem dat ook Antwerpen dat soort ideeën koestert. Dan moet Vlaanderen als één universitaire ruimte worden beschouwd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de oprichting van een Commissie Zorgvuldig Bestuur

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de oprichting van een Commissie Zorgvuldig Bestuur.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, tot vandaag bestaat de Commissie Laakbare Praktijken. Mevrouw de minister, in uitvoering van onderwijsdecreet XIII wilt u die commissie vervangen door de Commissie Zorgvuldig Bestuur. Dit punt staat trouwens morgen op de agenda van de regering. Waarin verschilt de ene commissie van de andere ? Wat kunnen we verwachten op het vlak van samenstelling, organisatie, procedure van onderzoek, sanctionering, enzovoort ?

Ik begrijp dat die commissie toeziet op de kosteloosheid van het onderwijs in het licht van de internationale verdragen. Dat thema is herhaaldelijk

aan bod gekomen op de rondetafelconferentie in de werkgroep Gelijke Kansen. Het is ook aan bod gekomen in de werkgroep Financiering. Hoe moet die kosteloosheid worden gedefinieerd ? Welke criteria zal die commissie hanteren om de correcte implementatie van de verplichting te toetsen ? Het is een verplichting die aan alle scholen wordt opgelegd. In de mate dat elke school in dezelfde omstandigheden kan werken om die verplichting na te komen, is dat in principe juist. Dat is echter niet het geval. Het betekent dat dezelfde verplichting wordt opgelegd aan scholen die in ongelijke omstandigheden moeten functioneren. We staan achter die verplichting. Ze wordt echter maar geloofwaardig als men erin slaagt om de schrijnende ongelijkheid tussen de subsidiering en de financiering weg te werken. Hoe kijkt u daartegenaan ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de Commissie Zorgvuldig Bestuur is opgenomen in het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs XIII. Tijdens de parlementaire behandeling werd een en ander overigens breed behandeld. Een uitvoeringsbesluit dat recent werd onderhandeld en nu voor advies bij de Raad van State voorligt, bereidt de effectieve start van de commissie voor.

De commissie komt in de plaats van de huidige 2 Commissies Laakbare Praktijken. De commissie bestaat uit 2 kamers, één voor het basisonderwijs en één voor het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, de CLB's en het deeltijds kunstonderwijs. De kamers worden voorgezeten door dezelfde voorzitter, waardoor eenduidigheid in de advies- en beslissingspraktijk van de commissie zal ontstaan. De voorzitter is een magistraat en de commissie bestaat uit experts die vertrouwd zijn met het onderwijs, het bedrijfsleven of consumentenzaken. De samenstelling is aldus meer gediversifieerd dan die van de bestaande Commissies Laakbare Praktijken, om beter te kunnen inspelen op de verschillende bevoegdheden van de commissie.

De bevoegdheid van de commissie strekt zich uit op het gebied van de kosteloosheid, sponsoring en reclame, handelsactiviteiten, politieke propaganda en oneerlijke concurrentie. De invulling van deze thematieken verschilt op 3 essentiële punten van die van de vroegere Commissies Laakbare Praktijken.

Het begrip kosteloosheid wordt in het mozaïekdecreet nauwkeuriger omschreven. De commissie

Vanderpoorten

wordt nu ook expliciet bevoegd om binnen het decretale kader beslissingen te nemen inzake toegelaten reclame en sponsoring. Scholen krijgen een ruimere autonomie om handelsactiviteiten te verrichten. Het decreet stelt wel dat deze niet met een winstoogmerk mogen gebeuren.

De commissie beschikt over een termijn van 60 dagen om een klachtenprocedure af te handelen. Binnen deze termijn wordt zowel beslist over de gegrondheid van de klacht als over een eventuele sanctie. Nadat de commissie haar beslissing heeft genomen, wordt het betrokken schoolbestuur uitgenodigd om de bestreden rechtshandeling in te trekken, te herzien of in een passende genoegdoening te voorzien. Rekening houdend met de mate waarin het schoolbestuur dit verzoek heeft ingewilligd, spreekt de commissie zich dan uit over het opleggen van een sanctie. Zowel in het decreet als in het uitvoeringsbesluit wordt een duidelijke procedure ontwikkeld met strikte termijnen. De commissie zal vanaf het schooljaar 2002-2003 haar werkzaamheden opstarten.

Wat het domein van de kosteloosheid betreft, moet de Commissie Zorgvuldig Bestuur zich houden aan een aantal bepalingen. Het onderwijsdecreet XIII stelt dat voor het basisonderwijs geen bijdragen kunnen worden gevraagd voor kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Het onderwijsdecreet XIII geeft hiermee voor het eerst een inhoudelijke invulling aan internationaalrechtelijke principes. De toetsing aan het kosteloosheidsbeginsel verloopt als volgt : een eerste toetsing gaat over de vraag in welke mate de kost verband houdt met het onderwijs in ruime zin. Onderwijsgebonden kosten vallen onder het kosteloosheidsbeginsel. Activiteiten of onderdelen van activiteiten die in eerste instantie niet verbonden zijn met het onderwijs, vallen buiten het bereik van de kosteloosheid.

Binnen de aldus afgebakende groep kosten wordt de noodzaak van een bepaalde kost voor het bereiken of nastreven van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen, onderzocht. Activiteiten of schoolbenodigdheden die noodzakelijk zijn voor het bereiken van een eindterm of het nastreven van een ontwikkelingsdoel zijn kosteloos. Het onderwijs in de zin van de internationale verdragen wordt gedefinieerd aan de hand van de door het Vlaams Parlement essentieel geachte einddoelen. Voor materialen en activiteiten die het bereiken, respectievelijk nastreven van eindtermen of ontwikkelingsdoelen aantrekkelijker maken, kan een bijdrage

worden gevraagd. De kosteloosheidsregel mag immers niet ingrijpen in de door de scholen gehanteerde methodieken.

De bijdrageregeling in een school moet het voorwerp uitmaken van overleg. De bijdrageregeling moet tevens worden opgenomen in het schoolreglement. Op basis van de gegevens in het schoolreglement moet minstens een raming kunnen worden gemaakt van de maximale grootte van de jaarlijkse bijdragen. Het wordt aan de lokale autonomie overgelaten om deze regeling verder in te vullen.

Voor het secundair onderwijs stelt het mozaïekdecreet dat geen directe of indirecte inschrijvingsgelden kunnen worden gevraagd. Met indirecte inschrijvingsgelden worden kosten bedoeld, geheven door schoolbesturen of nevenorganisaties, waarvan het bedrag dermate hoog is, dat ze een reële belemmering vormen voor leerlingen om zich in te schrijven. Ook in het secundair onderwijs moet de bijdrageregeling worden overlegd en openbaar gemaakt.

Onderwijsdecreet XIII geeft niet alleen ruimte aan schoolbesturen, maar maakt van de ouders sterk geïnformeerde onderwijsklanten. De ouders zullen via de participatie aan het schoolbeleid de eerste bewakers zijn van kosteloosheid en bijdrageregeling. Mochten er conflicten tussen schoolbesturen en ouders ontstaan, dan zal de commissie haar bevoegdheden aanwenden om bemiddelend op te treden, en een praktijk te ontwikkelen op basis van concrete dossiers, binnen het decretale kader dat werd uiteengezet.

Het onderwijsdecreet legt een aantal basisprincipes vast, die rechtstreeks uit de Grondwet en uit internationale verdragen voortvloeien. Binnen deze basisprincipes bestaat enige beleidsruimte, die moet worden ingevuld in samenspraak met de ouders. De basisprincipes gelden evenwel voor alle scholen en de toepassing ervan zal bij eventuele klachten dan ook op een gelijke wijze worden beoordeeld.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Het opmaken van de kostenstaat is geen sinecure. In het begin kunnen we met problemen worden geconfronteerd. Het is belangrijk dat de ouders duidelijkheid hebben, en dat via de geëigende overlegorganen met hen wordt gepraat. Voor de concrete toepassing moet een kader worden opgelegd. Maar daar ging de vraag niet over. Toch moet dat punt zeker in de loop van volgend jaar aan bod komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de stages en de lerarenopleiding

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de stages en de lerarenopleiding.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik wil aandacht vragen voor een probleem waarover we het vorige week ook al hebben gehad, de lerarenopleiding en in het bijzonder de stagebegeleiding. Ik heb toen verwezen naar het stageproject StaP, waarvoor u, mevrouw de minister, uw waardering hebt uitgesproken. Het is een interessant project dat 2 jaar als experiment heeft gelopen en waar u steun aan hebt gegeven. StaP staat voor stageproject, stagepartner en stageplatform. Dat geeft meteen een aantal elementen aan waarover het gaat. Het stelt het partnerschap tussen de lerarenopleiding en het werkveld centraal. Om dit vorm te geven, is een model ontwikkeld, geïnspireerd op ervaringen uit Oxford. Via dat project wordt geprobeerd een band te scheppen tussen de begeleiding van de laatstejaarsstudenten en de beginnende leerkrachten. De ervaringen leren dat met dit project de studenten enthousiaster worden voor de job en dat ze gemotiveerder zijn om daadwerkelijk voor de job te kiezen. Als we willen dat er geen verlies is aan het einde van de opleiding en er een maximale instroom is in het onderwijs, dan moet het ingroeien in de baan tijdig worden voorbereid. Het project past perfect in de beleidsvoorstellen die geformuleerd zijn in het rapport van de stuurgroep over de evaluatie van de lerarenopleiding.

U hebt zelf geprobeerd de zelfstandige stage als opleidingsvorm te versterken via een decretale bepaling die vorig jaar is goedgekeurd. Toen reeds hebben we gewezen op het belang van de stagebegeleiding en het mentorship. In welke mate zult u dat kunnen verwezenlijken ? Hebt u nu al zicht op de resultaten van de verruimde stages ? Zo niet, wanneer verwacht u die ? Wat is het lot van het pilotproject StaP ?

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de vraag van de heer Martens gaat over een grote uitdaging. In de werkgroep 'Directies en Personeel' van de rondetafelconferentie is deze problematiek ook aan de orde geweest. Het is een grote uitdaging om de overgang van student naar leraar minder bruusk te maken. Het mentorschap is daarin erg belangrijk. Dat kan worden gedaan door leerkrachten die eens wat anders willen of leerkrachten die aan het einde van hun loopbaan zijn. De afgestudeerden moeten met een goed gevoel in het onderwijs kunnen stappen zodat ze er ook blijven. De cijfers zijn duidelijk : een groot deel van de personen die in het onderwijs stappen, verlaat het ook weer snel.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen die we vorig academiejaar hebben doorgevoerd, heeft inderdaad aangetoond dat de stage uitermate belangrijk is, maar tegelijk ook een beetje de achillespees is van het systeem. Er zijn vele heel goede initiatieven. Anderzijds verloopt in een niet gering aantal gevallen de stage helemaal niet systematisch en gaat de meerwaarde voor de studenten vaak verloren. Een van de voornaamste oorzaken daarvan is het gebrek aan afstemming tussen de opleiding en het afnemend veld.

Ik kan me volledig akkoord verklaren met de beleidsaanbeveling dat de stage bekeken moet worden in een continuüm startend bij de opleiding, leidend over de aanvangsjaren tot de meer gevorderde professionalisering. In de meeste gevallen zou de stage in de opleiding continu kunnen overvloeien in een systeem van aanvangsbegeleiding. Dat kan alleen als het werkveld de stage voldoende mee kan oriënteren. Het heeft me dan ook heel veel genoeg gedaan dat verschillende hogescholen – vaak reeds in een prille samenwerking met een universiteit in de pre-associatiefase – allerlei modellen uitproberen om precies die synergie tussen opleiding en werkveld positief gestalte te geven. Een conglomeraat van instellingen met als draaispil de Arteveldehogeschool heeft met StaP een uitstekend voorbeeld gegeven. Dit project werkt omdat de opleiders de competentie en de verantwoordelijkheidszin van de leraren van het werkveld erkennen en incalculeren.

Een andere interessant initiatief gaat uit van de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen. Die is gestart met de uitbouw van afstandsonder-

Vanderpoorten

wijs in de lerarenopleiding waarbij ICT een hefboom vormt voor onderwijsinnovatie.

Het onderwijsdecreet XIV is naar mijn oordeel niet het meest geschikte middel om de stagekwestie in goede banen te leiden. Ik wens de lerarenopleidingen in hun geheel op een nieuwe leest te schoeien, om ze aldus hun juiste plaats te laten innemen binnen de nieuwe hogeronderwijsstructuren, tegelijk rekening houdend met de verworvenheden van het volwassenenonderwijs. Het decreet dat dit zal moeten realiseren, zetten we na het zomerreces op circuit. Ik zal daarbij rekening houden met de ervaring van de beleidsevaluatie, met haar aanbevelingen, en met de resultaten van de vele gesprekken die ik met diverse groeperingen al heb gehad en nog zal voeren.

Het is dan ook in de context van het nieuwe lerarenopleidingendecreet dat ik de krijtlijnen wil uittekenen voor een optimaal stagebeleid. Als overheid moeten we niet zelf alles regelen. We moeten echter wel duidelijk maken wat we van de leraar verwachten. Tegelijk moeten we de voorwaarden scheppen om de realisatie optimaal te laten verlopen. Wat de stage aangaat, zijn er diverse sporen mogelijk. De synergie tussen opleiding en werkveld is het best gediend door het werkveld voor de inspanning te honoreren. Ik wil me momenteel op geen enkel model vastpinnen, maar ik zal zeker concrete voorstellen formuleren om dat doel te bereiken. De implementatie ervan zal gepaard gaan met de invoering van de vernieuwde opleiding. Inmiddels wil ik wel nog enkele eerste stimulerende acties ondernemen.

In 2002 heb ik een som van 1.240.000 euro gereserveerd voor het stimuleren van ICT in de lerarenopleiding. Een gedeelte zal aan elke hogeschool op basis van de studentenaantallen op 1 februari 2002 worden toebedeeld als incentive om de stagebegeleiding te verbeteren. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar de mogelijkheden die ICT biedt en naar de verwezenlijking van onderwijsinnovatie.

Het is mijn bedoeling bij het begin van het volgende academiejaar projecten zoals de 2 hierboven geciteerde, een financiële stimulans te geven. Ik zal aan de Vlhora vragen na te gaan welke initiatieven er nog bestaan die een honorering verdienen. Het resterende bedrag van ongeveer 300.000 euro zal ik in het najaar besteden aan allerlei initiatieven met het oog op de uitbouw van de nieuwe lerarenopleidingen.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik heb begrepen dat u advies zult vragen aan de Vlhora. Betekent dit dat de instellingen die op een interessante manier bezig zijn, dit zullen kunnen voortzetten ?

Minister Marleen Vanderpoorten : U hebt zelf nogal uitgebreid verwezen naar StaP.

De heer Luc Martens : Omdat ik het zelf het best ken.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik ken het zelf ook het beste. Ze zijn het vorige week nog eens extra komen toelichten. Het is inderdaad een heel interessant project, dat voor de toekomst veel perspectieven biedt, zowel wat betreft de stagebegeleiding zelf als wat betreft de ingroeibanen in de eerste maanden en jaren van de nieuwe leerkrachten. Ook bij de jonge leerkrachten, dus bij de studenten, wekt het heel veel enthousiasme. Wat dat betreft, moeten we niet proberen om het warm water opnieuw uit te vinden. We doen er veel beter aan om de bestaande goede voorbeelden aan de anderen voor te stellen en dat eventueel ook te honoreren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het beleid van het departement Onderwijs met betrekking tot jobstudenten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het beleid van het departement Onderwijs met betrekking tot jobstudenten.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, elke ouder of elke grootouder die rijpere studenten als kind of als kleinkind heeft, wordt vandaag de dag wel met dit onderwerp geconfronteerd. Het aantal studenten dat uit werken gaat om wat bij te verdienen, kent jaarlijks een gevoelige stijging.

Ik heb in dit verband enkele cijfers bij me. Creyf's en Randstad spreken over een toename van

Librecht

40 percent. Adecco, Unique Interim en UPD geven min of meer dezelfde cijfers. Ze spreken ook over een toename van de verdiensten van ongeveer 10 percent. Dit toont aan dat dit wel in de belangstelling staat.

Dit heeft mijns inziens grotendeels te maken met een veranderend consumptiepatroon. De student schijnt steeds meer behoefte te hebben aan luxe en consumptiegoederen. Dat was in onze tijd ook wel zo, maar toen waren die niet voorhanden. Daarnaast denk ik toch ook wel dat er een sociale dimensie aan verbonden is.

De diverse betrokken partijen zijn tevreden. De student is tevreden omdat hij studentikozer kan participeren aan het goede leven en omdat hij iets meer financiële armslag heeft om bepaalde zaken te betalen. De economie profiteert hier ook ruimschoots van. De werkgevers zijn tevreden omdat ze een beroep kunnen doen op goedkope en flexibele arbeidskrachten. De klassieke jobstudent, die werkt tijdens de grote vakantie, maakt nog altijd de meerderheid uit.

Positief hierbij is dat de wetgever zich geleidelijk – en de laatste jaren steeds meer – met de voorschriften en bepalingen en met de wettelijke bescherming van de jobstudent is gaan bemoeien. De tewerkstelling gebeurt nu hoofdzakelijk via allerlei contracten.

Ondanks deze grotere wettelijke bemoeiing en bescherming, circuleren er jaarlijks nog heel wat klachten, die blijvend wijzen op bepaalde misbruiken en problemen. Ik geef een zeer korte opsomming : te weinig vergoeding, niet uitbetalen van achteraf moeilijk te bewijzen overuren, klachten die voortspruiten uit een zekere onwetendheid betreffende de wettelijke baten en plichten – fiscaliteit, kinderbijslag, socialezekerheidsbijdragen en belastingen -, onvolledige contracten – vooral wat de uurroosters betreft -, het door de werkgever niet respecteren van het contract wegens wegvallen van werkopdrachten door het slechte weer. Er zullen er ongetwijfeld nog wel zijn.

Ook de problematiek van de arbeidsongevallen blijft bij deze acuut. Jobstudenten hebben driemaal meer kans op een ongeval dan vaste werknemers. Ze hebben immers veel minder werkervaring, kunnen de risico's van een bepaald werk niet voldoende inschatten en durven dienaangaande ook meestal geen eisen te stellen. Werkgevers investeren trouwens niet graag in de opleiding en het onthaal

van mensen die een heel korte periode in dienst zijn. Er bestaat wel een lijst met verboden werkzaamheden, maar die wordt vaak niet geëerbiedigd. De werkgever is wel verplicht een risicoanalyse te maken van het werk, en dat aan de student mee te delen, maar dat gebeurt zelden.

Jobstudenten van minder dan 21 jaar moeten verplicht een medisch onderzoek ondergaan, maar die onderzoeken zijn heel dikwijls bandwerk. De arbeidsgeneesheer weet bovendien helemaal niets over de plaats van tewerkstelling.

De uitzendsector is ondertussen uitgegroeid tot een belangrijke werkgever van jobstudenten. De interimbureaus maken heel wat reclame en trekken een groot deel van de vacatures naar zich toe, zodat de student veel loop- en zoekwerk bespaard blijft. Dat is op zich wel positief, maar nu blijkt dat een interimkracht niet zo zeker is van een volledige werkperiode. Ik lees hier dat de gemiddelde jobstudent die via een interimbureau wordt tewerkgesteld, in 2001 slechts 92 uren presteerde. Dat is dus iets meer dan de uren die worden gepresteerd tijdens een halftijdse tewerkstelling.

Aangezien studentenarbeid een modern begrip is geworden in de onderwijswereld en bovendien een grote invloed heeft op het sociale leven en op het welbevinden van de student, meen ik dat de school hier een informatieve rol moet spelen. Samenwerkingsverbanden met andere departementen, zoals gepland in het GOK, kunnen een informatieve en sturende werking ontplooiën.

Mevrouw de minister, krijgen de scholen van het departement Onderwijs richtlijnen over de rechten, de plichten en het welbevinden van de jobstudent ? Indien dat zo is, welke dan ? Indien dat niet zo is, kan er dan in de toekomst worden voorzien in een nauwere samenwerking tussen het departement Onderwijs en het departement Arbeid en Tewerkstelling om voorlichting in de scholen te organiseren ? Dat zou veel studenten helpen en veel problemen voorkomen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de scholen krijgen van het departement Onderwijs geen officiële richtlijnen over de rechten, de plichten en het welbevinden van jobstudenten. De arbeidsreglementering is een federale bevoegdheid. De opdracht van de administratie Individuele Arbeidsbetrekkingen, ressorterend onder de federale minister van Werkgelegen-

Vanderpoorten

heid, mevrouw Onkelinx, is het voorbereiden en het uitwerken van de wettelijke en reglementaire teksten in verband met de arbeidsovereenkomsten voor onder meer studenten.

Eind juni heeft de federale administratie de vernieuwde brochure 'Wegwijs in de studentenarbeid' voorgesteld. Deze brochure wil alle studenten die arbeidsprestaties verrichten, en hun werkgevers herinneren aan de wettelijke en reglementaire bepalingen die van belang zijn voor de studentenarbeid. Ze beschrijft de inhoud van de overeenkomst voor tewerkstelling van studenten. Ze beschrijft eveneens de diverse maatregelen ter bescherming van de jongeren. Ze verduidelijkt bovendien de weerslag van de studentenarbeid op de sociale zekerheid en de belastingen van de jongere en zijn ouders. Deze brochure is bedoeld voor de studenten, de ouders en de werkgevers.

Het departement Onderwijs geeft geen officiële richtlijnen aan de scholen over de rechten, de plichten en het welbevinden van de jobstudent. Dat is immers niet mijn bevoegdheid. De richtlijnen die door de bevoegde ministeries worden opgesteld, komen via de hogescholen en de universiteiten bij de studenten terecht. Universiteiten en hogescholen informeren de studenten via diverse kanalen. Zo wordt de brochure van het federaal ministerie van Tewerkstelling en Arbeid op de jobdiensten en de diensten studentenvoorzieningen aan de studenten aangeboden. Verschillende instellingen hebben eigen brochures en folders op studentenmaat. Een heel aantal instellingen hebben bovendien een site waarop studentenjobs worden aangeboden. Van dergelijke sites is alle praktische informatie te downloaden. Studenten kunnen een afspraak maken met consulenten van de jobdiensten of van de diensten studentenvoorzieningen om specifieke vragen te bespreken. Er kan ook een jurist worden ingeschakeld om samen naar een oplossing te zoeken. Enkele instellingen werken samen met VZW's om een nog betere dienstverlening te garanderen. De UA en de Hogescholen uit de Associatie Universiteit Antwerpen hebben de werkgroep Jobweb opgericht. Die komt regelmatig samen om problemen van en evoluties in de studentenarbeid te bespreken.

De bevoegde studentendiensten van de onderwijsinstellingen hebben regelmatig contact met alle betrokken overheidsdiensten, zoals het federaal ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en de administratie Werkgelegenheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Op die manier wordt gegarandeerd dat de studenten altijd juiste en actuele informatie in verband met hun studentenjob kunnen bekomen.

We geven dus geen rechtstreekse informatie aan studenten omdat dat niet onze bevoegdheid is, maar indirect zijn er in dit verband taken weggelegd voor instellingen als hogescholen en universiteiten. Volgens de gegevens waarover ik beschik, vervullen ze die taken op een uitstekende manier.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Ik dank de minister voor haar antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onduidelijkheden bij de uitvoering van onderwijsdecreet XIII

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijk tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de onduidelijkheden bij de uitvoering van onderwijsdecreet XIII.

De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in juli 2001 keurden we onderwijsdecreet XIII goed. Daarin staan enkele belangrijke bepalingen over de kosteloosheid en over reclame en sponsoring. Tijdens de besprekingen van onderwijsdecreet XIII is er gesproken over de verplichting om daarover enkele bepalingen op te nemen in de schoolreglementen vanaf 1 september 2002.

In het basisonderwijs zijn er een aantal inrichtende machten die daarover nog geen bepalingen in hun reglement hebben opgenomen. De schuld daarvoor ligt volledig bij die inrichtende machten, want de omzendbrieven die hierover zijn verstuurd, waren duidelijk. Voor het basisonderwijs zijn er twee omzendbrieven verstuurd die over deze kwestie iets zeggen. De eerste is die van 8 februari 2002 over de informatie over reclame en sponsoring die moet worden gegeven aan de ouders bij de eerste inschrijving, en over het schoolreglement waarin be-

Van Dijk

palingen moeten worden opgenomen over dezelfde onderwerpen. De tweede omzendbrief is die van 21 februari 2002 over het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

Voor het secundair onderwijs bestaat er echter onduidelijkheid. Op 27 november 2001 is er een omzendbrief gestuurd naar de middelbare scholen over het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs. In die omzendbrief wordt echter geen duidelijkheid verschaft over wat de scholen moeten doen in verband met het opnemen van bepalingen over reclame, sponsoring en kosteloosheid in het schoolreglement. Moeten daarover bepalingen in het schoolreglement worden opgenomen of niet? In verband met sponsoring en reclame zegt de omzendbrief niet dat er iets over in het schoolreglement moet staan. In verband met de kosteloosheid wordt alleen gezegd dat het schoolreglement allicht het beste instrument is om daarover informatie te verschaffen.

Ik wil niet aan termfetisjisme doen, maar er bestaat over deze kwestie toch onduidelijkheid in het secundair onderwijs. Het is niet duidelijk of er al dan niet bepalingen over reclame, sponsoring en kosteloosheid in het schoolreglement moeten staan.

Is het de bedoeling dat de secundaire scholen die bepalingen opnemen in hun reglement, net zoals de basisscholen dat moeten doen? Waarom is daar geen duidelijke communicatie over geweest? Het is natuurlijk ook mogelijk dat ik de omzendbrieven niet nauwkeurig genoeg heb nagelezen. Is er een reden voor het verschil tussen de informatieverstrekking aan het basisonderwijs en die aan het secundair onderwijs? Op welke manier zullen de scholen verder worden geïnformeerd over het al dan niet verplicht in het reglement opnemen van deze niet onbelangrijke bepalingen?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 27 november 2001 werden de inrichtende machten en directies van het secundair onderwijs via omzendbrief SO78 op de hoogte gebracht van de bepalingen over zorgvuldig bestuur die in onderwijsdecreet XIII staan. Aan de basisscholen werden in de loop van februari 2002 bovendien 2 omzendbrieven bezorgd : één over het schoolreglement en de informatie bij de eerste inschrijving en één over zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

Ik vind niet dat die omzendbrieven onduidelijk zijn. Ik vind evenmin dat een verspreiding van een omzendbrief bij het begin van het schooljaar aan de aandacht van de onderwijsverstrekkers zou voorbijgaan. Van alle kanten wordt er juist op aangedrongen om de verzending van nieuwe richtlijnen zo tijdig mogelijk te laten gebeuren.

In onderwijsdecreet XIII wordt in artikel 5.13 gesteld dat vanaf het schooljaar 2002-2003 de lijst van financiële bijdragen die van ouders of meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, door de inrichtende macht moet worden opgesteld na overleg met de participatie- of schoolraad. Die lijst moet vervolgens schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen worden meegedeeld.

Artikel 5.12 bepaalt een aantal criteria en voorwaarden waaronder reclame en sponsoring zijn toegestaan, maar legt niet op dat hierover informatie aan de onderwijsparticipanten moet worden verstrekt. In het decreet basisonderwijs staat dat het schoolreglement duidelijk moet maken op welke manier schooloverheden door private rechtspersonen financieel en niet-financieel worden ondersteund.

Wat de mededelingen via het schoolreglement betreft, is er inderdaad een onderscheid tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Voor het basisonderwijs zijn het schoolreglement en zijn concrete inhoud vastgelegd in het decreet basisonderwijs. Deze decretale inhoud werd aangepast in onderwijsdecreet XIII. Concreet houdt dit onder meer in dat de schriftelijke mededeling van het kostenbeleid van de school in het basisonderwijs verplicht via het schoolreglement moet gebeuren.

Voor het gewoon voltijds secundair onderwijs is de invoering van het schoolreglement gebeurd bij besluit van de Vlaamse regering van 13 maart 1991 op de organisatie van het voltijds secundair onderwijs. Dit besluit vermeldt enkel dat het schoolreglement uit 3 onderdelen moet bestaan : een studiereglement, een ordereglement en een tuchtreglement, met dien verstande dat de concrete invulling ervan aan de inrichtende machten wordt overgelaten. Het decreet op de rechtspositie van de leerling zal zorgen voor een decretale verankering van het schoolreglement in het secundair onderwijs.

Het voorgaande impliceert dat onderwijsdecreet XIII de bijdrageregeling voor het secundair onderwijs nog niet als apart onderdeel van het schoolreglement kon opnemen. Dit is dan ook de reden waarom de omzendbrief SO78 slechts suggereert dat het schoolreglement allicht het meest aangewe-

Vanderpoorten

zen instrument is om de bijdrageregeling uiterlijk bij het begin van het schooljaar schriftelijk aan de belanghebbenden mee te delen. Die mededeling kan natuurlijk ook op een andere manier gebeuren. Het departement Onderwijs heeft tot op heden naar aanleiding van deze omzendbrief geen kritische reacties of vragen over interpretatiemoeilijkheden opgevangen.

Onlangs werd over het besluit in de Commissie Zorgvuldig Bestuur onderhandeld. In de context van de onderhandelingen engageerde de overheid zich ertoe om een omvattende omzendbrief op te stellen. In deze omzendbrief zullen de inhoudelijke elementen inzake zorgvuldig bestuur worden herhaald en zal de procedure bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur duidelijk worden uitgetekend.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het cultureel leerkrachtenpaspoort

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het cultureel leerkrachtenpaspoort.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onderwijs en cultuur zijn sterk met elkaar verweven. Het onderwijs biedt de mogelijkheid om de cultuurparticipatie en -competentie van leerlingen te verhogen. De vraag is natuurlijk op welke manier dat moet gebeuren. In de beleidsbrief Onderwijs en Vorming voor het schooljaar 2000-2001 wordt er gesproken over het cultureel leerkrachtenpaspoort. Dit paspoort biedt leerkrachten voordelen en gunsttarieven en moet hen stimuleren om aan het culturele leven deel te nemen.

De houding van leerkrachten tegenover kunst en cultuur is cruciaal. In de beleidsbrief van dit jaar wordt er echter met geen woord meer gerept over dat cultureel leerkrachtenpaspoort. Zo'n paspoort is volgens mij inderdaad een duw in de rug voor leerkrachten die enthousiast met cultuur bezig zijn

en die de drijvende kracht achter culturele projecten op scholen vormen. De leerkrachten die minder met kunst en cultuur vertrouwd zijn, worden door dit paspoort misschien ook gestimuleerd.

Uiteindelijk gaat het toch om de leerlingen : zij moeten worden uitgedaagd tot een kritisch, bewust, actief en weerbaar omgaan met kunst en cultuur. Leerkrachten kunnen via dit paspoort een impuls krijgen om zich te ontwikkelen tot bekwame tussenpersonen tussen de leerlingen en de verschillende kunstuitingen. Ik wil wel benadrukken dat ik hiermee geen zwaardere belasting van het onderwijs voor ogen heb.

Graag had ik via enkele vragen vernomen hoe ver het staat met het cultureel leerkrachtenpaspoort. Wordt er nog gewerkt aan dit paspoort, waarvoor sterk werd geijverd in de beleidsbrief van 2000-2001 ? Deelt de minister van Cultuur uw mening over dit paspoort en ziet ook hij het paspoort als een mogelijkheid om tot een verhoogde cultuurparticipatie te komen ?

Binnen het departement Onderwijs is er de cultuurcel Canon, die het belang benadrukt dat het departement aan cultuur wil geven. Hoe werkt die cel eigenlijk op dit moment ? Is er een intens overleg tussen Onderwijs en Cultuur ? Door wie wordt deze cultuurcel bevolkt ? Werken er ook mensen met ervaring bij zowel het departement Onderwijs als het departement Cultuur ? Welke rol speelt deze cel, meer in het bijzonder wat het cultureel leerkrachtenpaspoort betreft ? In hoeverre wordt het tijdschrift Klasse betrokken bij dit project ? Over welke voordelen en gunsttarieven zou het hier kunnen gaan ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Dames en heren, ik zou graag willen inpikken op deze vraag van de heer Van Dijck en een vraag stellen met betrekking tot de hele kunsteducatie. Het paspoort is een van de instrumenten voor kunsteducatie. De heer Van Dijck verwijst ook naar de cultuurcel.

In welke mate worden de actoren, die in praktijk bezig zijn met kunsteducatie, bij dit hele gebeuren betrokken ? Er is op het vlak van kunsteducatie in Vlaanderen heel veel competentie aanwezig. Ik denk bijvoorbeeld aan de mensen die zich in de musea uitdrukkelijk tot jongeren richten, ik denk aan de heren Baeten en Mariën die uitstekend werk leveren voor respectievelijk Musica en voor Jeugd en Muziek.

Martens

Er zijn dus op het terrein heel wat valabele partners. Het feit dat ze door het cultuurbeleid budgettair worden gehonoreerd wijst daar ook op. Tenminste, ik ga ervan uit dat men de mensen honoreert die het verdienen. Het is een vorm van erkenning. Het zou dus niet onlogisch zijn dat de overheid deze partners meer betreft bij de kunsteducatie. Dat gebeurt vandaag niet of onvoldoende. Kunt u me daarover toch eventjes uw mening geven? Deze mensen zouden namelijk uw beleid kunnen versterken. Ze zouden op een meer geïntegreerde manier kunnen opereren terwijl ze nu te veel van buitenuit moeten interveniëren in de kunsteducatie.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er wordt nog wel degelijk gewerkt aan het cultureel leerkrachtenpaspoort. Het is niet omdat het niet werd vermeld in mijn beleidsbrief van 2001-2002, dat mijn administratie en kabinet er niet verder aan sleutelen. Momenteel is men druk bezig met de voorbereidingen van de lerarenkaart. Deze zou er moeten komen in de loop van volgend schooljaar, ten laatste bij het begin van het schooljaar 2003-2004. Voor de herwaardering van de leerkracht acht ik de lerarenkaart uitermate belangrijk. De kaart zal in de eerste plaats een legitimatiekaart zijn, waarmee elke leerkracht zich officieel kenbaar kan maken. Hierbij ga ik ervan uit dat de vele culturele instellingen de leerkracht erkennen als een belangrijke multiplicator van waarden en interesses. De leerkracht zal bijgevolg met deze kaart speciale voordelen krijgen.

Dat een en ander wat langer duurt, heeft natuurlijk te maken met het feit dat er veel contacten moeten worden gelegd, zowel vanuit het departement Onderwijs als vanuit het departement Cultuur. We willen ook het departement Sport hierbij betrekken.

U vroeg of de minister van Cultuur mijn mening over dit paspoort deelt. Het is in ieder geval zo dat de vorige minister van Cultuur mijn mening deelde, want zoals u weet ondertekende ik op 18 februari 2002 samen met hem een protocol van samenwerking met betrekking tot cultuur en onderwijs. Deze samenwerking heeft onder andere tot doel kunst en cultuur te integreren in onderwijs en de wereld van onderwijs dichterbij de wereld van kunst en cultuur te brengen. De komst van het leerkrachtenpaspoort is hiervan een mooi voorbeeld. Ik ga er uiteraard van uit dat de samenwer-

king die was ontstaan tussen mijn medewerkers en die van voormalig minister Anciaux, ook zal worden verdergezet onder de nieuwe minister van Cultuur.

Mijnheer Van Dijk, u vroeg welke rol er was weggelegd voor de cultuurcel-Canon. Ik ben zelf nogal enthousiast over de werking van deze cel. Ze maakt deel uit van de afdeling Documentatie en Informatie van het departement Onderwijs en werkt met 3 gedetacheerde leerkrachten. Zij zijn een aanspreekpunt voor zowel leerkrachten en leerlingen als medewerkers en beleidsmakers uit de culturele sector. Ik wil onmiddellijk verduidelijken dat het aantal van 3 gedetacheerde leerkrachten niet betekent dat de cel als minder belangrijk wordt beschouwd. Er werd expliciet gekozen voor gedetacheerde leerkrachten om de link met het onderwijsveld zeer stevig te houden. Een van de trekken van de Canoncel, die prachtig werk heeft geleverd, heeft er vorig jaar trouwens zelf voor gekozen om opnieuw naar het onderwijs te gaan, om de voeling met het onderwijs te behouden.

Canon ondersteunt het concept van het leerkrachtenpaspoort. In overleg met de collega's van Klasse heeft Canon het idee van de lerarenkaart – dat overigens in de ons omringende landen al jaren met succes zijn weg vindt naar de leerkrachten – nieuw leven ingeblazen. Daarom engageren ze zich ook om in de toekomst een adviserende rol te spelen in het initiatief van de lerarenkaart. Daartoe wil men in het culturele onderdeel van dit paspoort vraag en aanbod vanuit de culturele wereld opvolgen en goede ideeën signaleren.

In hoeverre wordt het tijdschrift Klasse betrokken bij dit project? Naast Canon zal ook Klasse nauw betrokken worden bij de uitwerking van de lerarenkaart en de verspreiding van informatie en het eraan verbonden aanbod. De voorbereidende activiteiten zijn trouwens al toevertrouwd aan de redactie van Klasse. Zij zullen samenwerken met een breed netwerk van diensten, afdelingen en organisaties. De informatiekkanalen en de website van Klasse zullen dit initiatief ook inhoudelijk ondersteunen. Diegenen die Klasse regelmatig ter hand nemen, weten trouwens dat daarin heel veel culturele initiatieven en projecten worden aangekondigd.

Welke voordelen en gunsttarieven kunnen de leerkrachten genieten via dit paspoort? In de loop van volgend schooljaar zal blijken welke voordelen aan de kaart gekoppeld zullen zijn. Ik kan hier niet op vooruit lopen. Er zijn een aantal personeelsleden

Vanderpoorten

ingeschakeld, zij gaan het idee verder uitwerken. In de loop van 2003 moet de kaart klaar zijn.

Ik denk dat er eigenlijk niet echt naast elkaar wordt gewerkt door de departementen van Onderwijs en Cultuur, ik denk dat er de voorbije maanden belangrijke aanzetten zijn gegeven tot een meer geïntegreerde samenwerking. Ik stel vast dat de implementatie van een en ander in de scholen zelf sterk afhankelijk is van de leerkrachten die er werken. Als er een cultuurgeïnteresseerde leerkracht aanwezig is, dan worden er over het algemeen schitterende dingen gerealiseerd, want dan krijgt hij zijn collega's meestal wel mee. Als er echter niemand het initiatief neemt, dan is het natuurlijk wel moeilijker om iets tot stand te brengen voor de leerlingen. Canon geeft daarvoor toch wel goede aanzetten, en ik ga ervan uit dat dit in de toekomst alleen nog maar beter kan werken, als het protocol tussen het departement Onderwijs en dat van Cultuur verder wordt uitgewerkt.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Bedankt voor uw antwoord, mevrouw de minister. Ik heb nog 2 kleine bemerkingen.

Toen ik het had over de rol van Canon, had ik zeker niet de bedoeling kritiek te geven op deze cultuurcel. Ik denk dat ze waardevol werk levert en prachtige resultaten kan voorleggen. Het is een ankerpunt voor scholen met een bereidheid om te investeren in cultuur.

Met betrekking tot de voordelen zou ik u willen vragen die niet te limiteren. Er zijn misschien wel actoren waar men nu in de verste verte niet aan denkt, maar die er zelf het nut van inzien als dat leerkrachtenpaspoort er eenmaal is. Ze kunnen dan bijvoorbeeld leerkrachten met dat paspoort voordelen geven, omdat ze inzien dat die leerkrachten voor een voordeel kunnen betekenen doordat ze voor een domino-effect kunnen zorgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.27 uur.*
